ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.11.2017
SWD(2017) 382 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ .../... της Επιτροπής

σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση ηλεκτρικής ενέργειας

{C(2017) 7774 final} - {SWD(2017) 383 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης

Εκτίμηση επιπτώσεων για τον κανονισμό της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση ηλεκτρικής ενέργειας

Α. Ανάγκη ανάληψης δράσης

Γιατί; Ποιο είναι το πρόβλημα που εξετάζεται;

Οι μηχανισμοί εξισορρόπησης, εκτός του ότι διασφαλίζουν από τεχνικής σκοπιάς τη σταθερότητα του συστήματος, έχουν επίσης σημαντικές εμπορικές επιπτώσεις και, κατ' επέκταση, έχουν επιπτώσεις και στο θέμα του ανταγωνισμού. Όταν οι ΔΣΜ παρεμβαίνουν για την εξισορρόπηση της ζήτησης και της προσφοράς, έρχονται συχνά αντιμέτωποι **με ανεπαρκή ανταγωνισμό όσον αφορά τις υπηρεσίες εξισορρόπησης**, ο οποίος οφείλεται στους ελάχιστους προμηθευτές που είναι διαθέσιμοι για τη διασφάλιση της ισορροπίας. Η έλλειψη ανταγωνισμού οφείλεται στον τρόπο με τον οποίο καθορίζονται οι τιμές της ενέργειας εξισορρόπησης και στην ανεπαρκή χρησιμοποίηση της διασυνοριακής δυναμικότητας μεταφοράς (δηλ. κατακερματισμός των εθνικών αγορών εξισορρόπησης). Μέχρι και σήμερα οι διαφορές στις τιμές της ενέργειας εξισορρόπησης είναι μεγάλες και δεν υπάρχουν αποδοτικοί κανόνες που να επιτρέπουν την αποτελεσματική χρησιμοποίηση της διασυνοριακής δυναμικότητας μεταφοράς για σκοπούς εξισορρόπησης. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται σήμερα για την ενεργοποίηση της ενέργειας εξισορρόπησης δεν αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητες του δικτύου με αποτέλεσμα η διαθέσιμη δυναμικότητα να μένει ανεκμετάλλευτη. Οι τρέχουσες τιμές της ενέργειας εξισορρόπησης δεν αντικατοπτρίζουν πάντα τη σπάνη και δεν επιβραβεύουν την ευελιξία.

Τι αναμένεται να επιτευχθεί με την παρούσα πρωτοβουλία;

Προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ιδίως από την αιολική ενέργεια, και να γίνουν και άλλες αλλαγές για την επίτευξη μιας οικονομίας χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών, το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να μπορεί να ενσωματώσει πιο ευμετάβλητες και πιο κατανεμημένες πηγές παραγωγής. Η προτεινόμενη εκτελεστική πράξη αναμένεται να **διασφαλίσει την εξισορρόπηση μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας με το χαμηλότερο δυνατό κόστος** για τους πελάτες ώστε να ολοκληρωθεί η ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ;

Τα προτεινόμενα μέτρα θα αντιμετωπίσουν τη μη αποδοτική χρήση του ευρωπαϊκού δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, βελτιώνοντας τον συντονισμό, την εναρμόνιση και τη διαφάνεια των αγορών εξισορρόπησης, **μεγιστοποιώντας τη χρήση της διαθέσιμης διασυνοριακής δυναμικότητας μεταφοράς** για σκοπούς εξισορρόπησης και ενισχύοντας παράλληλα την ασφάλεια του συστήματος και την ενοποίηση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας ώστε να **προάγεται ο ανταγωνισμός**. Επιπλέον, θα επιτευχθεί ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης για την ολοκλήρωση της ενοποίησης της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, με την εφαρμογή των σχετικών κανόνων να αφήνεται στους ΔΣΜ και τις ΕΡΑ.

Β. Λύσεις

Ποιες νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής εξετάσθηκαν; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Γιατί;

Η λειτουργία των αγορών εξισορρόπησης μπορεί να βελτιωθεί αν αντιμετωπιστούν τα αίτια της έλλειψης ανταγωνισμού στον τομέα των υπηρεσιών εξισορρόπησης, δηλαδή μέσω:

- της εναρμόνισης της μεθοδολογίας τιμολόγησης της ενέργειας εξισορρόπησης· και
- της χρησιμοποίησης της διασυνοριακής δυναμικότητας μεταφοράς για την ανταλλαγή ενέργειας εξισορρόπησης.

Για αυτόν τον σκοπό, εξετάζονται οι ακόλουθες επιλογές πολιτικής:

- **Βασικό σενάριο: καμία περαιτέρω δράση εκ μέρους της ΕΕ**
- **Επιλογή 1: εναρμόνιση της μεθοδολογίας τιμολόγησης της ενέργειας εξισορρόπησης**
  - **Επιλογή 1.Α:** μεθοδολογία της πληρωμής με την τιμή εκκαθάρισης («pay-as-cleared»)
  - **Επιλογή 1.Β:** μεθοδολογία της πληρωμής με την τιμή προσφοράς («pay-as-bid»)
- **Επιλογή 2: χρησιμοποίηση της διασυνοριακής δυναμικότητας μεταφοράς για την ανταλλαγή ενέργειας εξισορρόπησης**
  - **Επιλογή 2.Α:** *μόνο* διασυνοριακές ανταλλαγές
  - **Επιλογή 2.Β:** διασυνοριακές *και* εθνικές ανταλλαγές
  - **Επιλογή 2.Γ (απορρίφθηκε):** επιβολή περιφερειακών ρυθμιζόμενων οντοτήτων που εκτελούν καθήκοντα υπερεθνικών φορέων εξισορρόπησης

Από την αξιολόγηση προέκυψε ότι η επιλογή 1.Α αποτελεί προαπαιτούμενο προκειμένου να καταστεί

λειτουργική οποιαδήποτε από τις επιμέρους επιλογές της επιλογής 2 και ότι, ως εκ τούτου, η επιλογή 1.Α και οι επιμέρους επιλογές της επιλογής 2 λειτουργούν συμπληρωματικά. Παρότι η επιλογή 2.Γ αναμένεται να είναι η πλέον επωφελής, δεν υπάρχει προς το παρόν νομική βάση στην τρίτη δέσμη μέτρων για την ενέργεια που να τη στηρίζει και συνεπώς αποφασίστηκε να μη δοθεί συνέχεια σε αυτήν την επιλογή.

Η αξιολόγηση έδειξε ότι **ο συνδυασμός της επιλογής 2.Β και της επιλογής 1.Α** είναι η καταλληλότερη επιλογή για την επίτευξη των στόχων της πρότασης. Η προτίμηση αυτή βασίζεται στην υπόθεση ότι προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός των επιχειρησιακών διαδικασιών μεταξύ των διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς θα χρησιμοποιηθεί η μεθοδολογία της πληρωμής με την τιμή εκκαθάρισης («οριακή τιμολόγηση») για την ενέργεια εξισορρόπησης, θα τυποποιηθούν τα προϊόντα εξισορρόπησης και θα δημιουργηθούν ευρωπαϊκές πλατφόρμες εξισορρόπησης. Ο συντονισμός αυτός εξακολουθεί να εξαρτάται από την έννοια των τοπικών αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό μεμονωμένων ζωνών εξισορρόπησης, οι οποίες αποτελούνται από μία ή περισσότερες περιοχές ελέγχου χωρίς απαραίτητα να καλύπτουν περισσότερα από ένα κράτη μέλη. Συνεπώς, η προσέγγιση είναι συμβατή με τις ισχύουσες αρχές της επιχειρησιακής ασφάλειας.

Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;

Η πλειονότητα των ενδιαφερόμενων τάσσεται υπέρ της εφαρμογής της μεθοδολογίας της πληρωμής με την τιμή εκκαθάρισης σε συνδυασμό με δεσμευτική κανονιστική ρύθμιση τόσο για τις διασυνοριακές όσο *και* για τις εθνικές ανταλλαγές ενέργειας εξισορρόπησης. Τον Μάρτιο του 2016 το φόρουμ της Φλωρεντίας τόνισε τη σπουδαιότητα των αγορών εξισορρόπησης για μια πλήρως ενοποιημένη και εύρυθμη εσωτερική αγορά ενέργειας και ενθάρρυνε την Επιτροπή να υποβάλει άμεσα τον κανονισμό σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριας γραμμής για την εξισορρόπηση ηλεκτρικής ενέργειας στα κράτη μέλη.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (αν υπάρχει, ειδάλλως των κυριότερων επιλογών);

Ο συνδυασμός της επιλογής 2.Β και της επιλογής 1.Α μπορεί να **συμβάλει σημαντικά στην ευημερία** μέσω της αποδοτικότερης χρήσης της ευρωπαϊκής υποδομής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, αυξάνοντας τη ρευστότητα και τον ανταγωνισμό. Τα προτεινόμενα μέτρα θα συμβάλουν στη διοχέτευση επενδύσεων που αφορούν την παραγωγή εκεί όπου είναι πιο αποδοτικές και θα μειώσουν την ανάγκη για επενδύσεις επέκτασης δικτύου ή εφεδρικής δυναμικότητας για διαλείπουσες πηγές ενέργειας.

Σύμφωνα με την επιλογή 2.Β, οι ΔΣΜ όχι μόνο επιτρέπεται να συμψηφίζουν τις ανισορροπίες τους, αλλά επίσης να ανταλλάσσουν τυποποιημένα προϊόντα εξισορρόπησης. Με την ανταλλαγή τυποποιημένων προϊόντων εξισορρόπησης επιτυγχάνεται η οικονομικά αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων: οι ακριβότερες από τις διαθέσιμες μονάδες χρησιμοποιούνται για καθοδική ρύθμιση, ενώ οι φθηνότερες παρέχουν ανοδική ρύθμιση. Ο συνδυασμός του συμψηφισμού ανισορροπιών και της διασυνοριακής ανταλλαγής ενέργειας εξισορρόπησης έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση **περίπου 479 εκατ. EUR ανά έτος** έναντι του βασικού σεναρίου. Μόνο η επιλογή 2.Γ μπορεί να εξασφαλίσει σχεδόν όλα αυτά τα οφέλη, κάτι που δεν μπορεί να επιτύχει η επιλογή 2.Α.

Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (αν υπάρχει, ειδάλλως των κυριότερων επιλογών);

Το συνολικό κόστος του συνδυασμού της επιλογής 2.Β και της επιλογής 1.Α συνδέεται με δύο βασικές πτυχές. Το πρώτο σκέλος του κόστους συνδέεται με την ανάπτυξη ενός κοινού τεχνικού ελεγκτή, καθώς και μιας διαδικασίας εκκαθάρισης και ενός συστήματος για τον συμψηφισμό των ανισορροπιών. Το δεύτερο σκέλος του κόστους αφορά τη δημιουργία ευρωπαϊκών πλατφορμών εξισορρόπησης, συμπεριλαμβανομένων των προβλέψεων για τη διαδικασία και τον αλγόριθμο εκκαθάρισης, τη φιλοξενία, τη συντήρηση και την υποστήριξη. Το κόστος της επιλογής 2.Β κυμαίνεται μεταξύ **76,1 και 96,4 εκατ. EUR** όσον αφορά τα έξοδα ανάπτυξης, και μεταξύ **1,8 και 4,6 εκατ. EUR** για τα πρόσθετα ετήσια έξοδα λειτουργίας. Οι ενδιαφερόμενοι ενδέχεται να επιβαρυνθούν με κάποια πρόσθετα έξοδα λόγω της αλλαγής ορισμένων διαδικασιών εξισορρόπησης στο νέο σύστημα, αλλά θα έχουν και εξοικονόμηση κόστους, καθώς θα υπάρχουν περισσότερα εναρμονισμένα προϊόντα και υπηρεσίες σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στην ανταγωνιστικότητα;

Χάρη στον κανονισμό, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η απόκριση της ζήτησης θα συμμετέχουν ευκολότερα στις αγορές εξισορρόπησης. Αναμένεται να ενισχύσει τη μελλοντική ανταγωνιστικότητα των παρόχων τεχνολογίας στην ΕΕ, όπως είναι ο κλάδος ηλεκτρικής και ηλεκτρονικής μηχανικής, που αποτελείται ως επί το πλείστον από ΜΜΕ.

Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικητικές αρχές;

Ο κανονισμός θα έχει ως στόχο να βελτιώσει τον συντονισμό μεταξύ ΔΣΜ μέσω της δημιουργίας περισσότερο

διαφανών και εναρμονισμένων κανόνων. Αυτό αναμένεται να μειώσει και να απλουστεύσει τη συμμετοχή στην αγορά εξισορρόπησης.

Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;

Δεν αναμένονται άλλες σημαντικές επιπτώσεις.

Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στην αναλογικότητα;

Με τον συνδυασμό της επιλογής 2.Β και της επιλογής 1.Α επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ της βελτίωσης της συνολικής ανταγωνιστικότητας, της αποδοτικότητας και της αξιοπιστίας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και της διευκόλυνσης της μετάβασης σε παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών, ενώ παράλληλα προάγεται η ευρωπαϊκή συνεργασία και μένουν περιθώρια για εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο.

Δ. Παρακολούθηση

Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;

Ο κανονισμός περιέχει συγκεκριμένες διατάξεις για την παρακολούθηση της επιτυχίας των προτεινόμενων μέτρων. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει στο μέλλον να τροποποιήσει τον προτεινόμενο κανονισμό βάσει αυτής της παρακολούθησης και λαμβάνοντας υπόψη περαιτέρω εξελίξεις στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και τη δημιουργία ευρωπαϊκών πλατφορμών εξισορρόπησης. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 714/2009 προβλέπει το ρητό δικαίωμα των ενδιαφερόμενων να προτείνουν τροποποιήσεις.